

ЖЕЧКІЇ ЦБІТІ

CT.

ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Оплаквания за нередовно испращане листа приемат се само въ рѣстоинне на единъ мѣсець отъ издаването му.

❖ За постолнин објавени
❖ особени услови.

Писма, ръкописи и пари се испращат до: Дирекцията на Женският Съвет улица Войнишка № 122 ➡

Алчната на «Женския Святъ» съ дотария. — Само н-коко души въргу историческото развитие на жената. — Защо плащат за актинна дъца? — За образованието на жената въ България. — Явна благодарност отъ Женското Благотворително Дружество „Майка“. — Известие. — Обявление. — Подписания

H. A.

СЪ ЛОТАРИЯ.

ЦѢНА САМО 2 ЛЕВА.

II. Домашенъ бюджетъ и ежедневно счетоводство за домашнитъ разности прѣзъ 1894 год., гдѣто домашняя всѣкъ день ще записва

Заедно съ издаващето на Алманаха, Дирекцията на Женския Свѣтъ учредява за пръвъ път тукъ въ България единъ видъ *лотария*, за въ полза на абонатитѣ му. Всеки екземпляръ отъ Алманаха ще носи единъ номеръ и ще важи като единъ лотарийски билетъ. Лотарията ще се тегли вждѣ 1 Януарий 1894. г., въ днитѣ, по които у насъ сѣществуватъ обичай да се опитва щастieto, подиръ което подарѣцитѣ ще се испратѣтъ до притежателитѣ на номерата, които печелиѣтъ, слѣдъ като се обяви това въ «Жен. Свѣтъ». По такъвъ начинъ щастливцитѣ отъ аба-

натитѣ и абонатитѣ ще получатъ и Алманаха, и единъ подарѣкъ за новата година; а другитѣ Алманаха, които и безъ подарѣкъ ще си струва пакъ опредѣлената цѣна.

Ний прѣдварително сме увѣрени, че не само г. г. абонатитѣ и абонатитѣ ни сами тѣ ще побързатъ да се сдобиятъ съ Алманаха и да опитатъ щастieto си, нъ и че ще се потрудижтъ отъ своя страна да запинижтъ, колкото имъ е възможно повече, абонати и абонатки, за разпространението на една толкова общеполесна книга.

Алманахитѣ ще бидатъ съеврѣменно разпратени на абонатитѣ, които се умоляватъ тутакси да внесатъ стойността, защото въ противенъ случай номерата на неплатившиитѣ ще се считатъ като несмѣстующи за лотарията

Алманахитѣ ни хубаво, искусно и естествено подвързани, струва

само два (2) лева.

Поканитѣ за записване абонати трѣбва да се повърнатъ въ Дирекцията най-късно до 15 Ноемврий, за да се знае, колко екземпляра трѣбва да се напечататъ.

Само нѣколко думи върху историческото развитие на жената.

(Продължение).

Економическата независимостъ на жената дѣйствува най-благоотворно на семейния животъ. Г-жа *Бредон* доказва, че на 10 семейства, гдѣто жената живѣе отъ труда си, независимо отъ печалбата на мъжа, само едно отъ тѣхъ може да се случи да не живѣе добръ, когато пъкъ — напротивъ — на 10 необесечени семейства, гдѣто жената очаква отъ мъжа, се пада само едно семейство щастливо да живѣе.

Тука семейниятъ животъ е много по-обесеченъ, отколкото всѣкъждѣ другагдѣ. Много жени живѣятъ съ собствения си трудъ. Тука вече занимаватъ разни административни и държавни служби. Господарството почва вече да гледа на тѣхъ, като на равни съ мъжете.

При подобно разпространение на женското образование и при голѣмото число жени, които водятъ самостоятеленъ животъ, женското движение отъ день, на день получава по-голѣша сила и разрѣшението му не ще да е далечъ, а още повече, че то се води и подкрѣпва рѣка за рѣка съ това на работническото движение.

На всѣкъждѣ ставатъ митинги, гдѣто се взематъ резолюции за въ полза на женския въпросъ. Нѣкои жени вече се отказватъ да плащатъ данѣкъ, като не се ползватъ съ правото на свободното гласуване. Тѣ доказватъ, че, «който нѣма граждански права, той нѣма и обязанности», че «вземане налогъ отъ лица, които нѣматъ граждански прѣдставители е незаконно; че, най-послѣ, женитѣ иматъ пълно право, да не признаватъ това правителство, въ изборитѣ на което не сж участвували; тъй като законността на правителственната власть се основава на съгласието отъ управляемитѣ. Въпросътъ за пълната политическа равноправностъ на половетѣ е разрѣшенъ вече по законодателенъ актъ въ територията Помингъ: всички жени, които иматъ по вече отъ 21 год., иматъ избирателни права на равно съ мъжете*). Съ една дума хиядитѣ вѣстинци и книги, брошури, лекции, митинги, клубове и събрания — всичко това немовѣрно движение доказва, че женский въпросъ, наедно съ човѣшкото освобождение, е туко-речи на разрѣшението си, при всичко че за нѣкои други скептици, това още да имъ се вижда утопия (несбъдната мечта).

Ний виждаме едно движение (макаръ и не еднакво на всѣкъждѣ), което ни доказва за узрѣванието, тъй да се каже, на въпроса.

Съ една дума женското движение въ Европа и Америка има за цѣль: 1) Издигане женското образование на еднакъвъ уровеньъ съ мъжа; 2) семейна и политическа равноправностъ за половетѣ; или искавано съ други думи: свобода да дѣйствуватъ, свобода да живѣятъ и свобода да се развиватъ.

Женитѣ вече не просѣятъ милость, и искатъ справедливостъ, говори Жанин Д'Ерикуръ; — и не само въсторженитѣ еманципирани Американки говорѣтъ че: «нѣсната на мъжа е испѣта и сега иде редъ на жената», но дори и най-сериознитѣ изъ свѣрѣмениитѣ мъже сж проинижили отъ дълбокото убѣждение, че равноправността е безусловно необходима за човѣшкия прогресъ.

По поводъ на това, ето какво казва прочутиятъ Джонъ-Стюартъ-Милъ: «Дълбоко съмъ убѣденъ въ туй, че правственний и умственъ прогресъ на мъжете, силно рискува да се въспри, или повърне, ако развитието на жената остане

*) Гледай спис. «*Лича*» брой 8, стр. 5, 6, 7 и 8 въ статията подъ заглавие «Американската демократия».

много по-назадъ отъ мъжското; това не е само за туй, че при възпитанието на дѣтето нищо не може да замѣни майката, но и за това, че на самия мъжъ влияе тѣхъ характеръ и идеитъ на другарката му; тя, ако не го кара да върви напредъ, непременно ще го кара назадъ».

Нѣтъ като освобождението на жената е тѣсно свързано съ това на личността въобще, то и тя се умолява да вземе участие въ борбата, която се води за истинската свобода и истинското освобождение. Тука, именно, тя трѣбва да покаже, какво е нейното истинско мѣсто въ агитацията на настоящата борба, за едно по-добро бъдеще! тука тя трѣбва да покаже смѣлостта си! На мъжете пъкъ прѣстои да ѣхъ поддрѣпватъ въ борбата и да ѣхъ помогнатъ да се освободи отъ всички прѣдрасъждѣния. И женитѣ, и мъжете трѣба да вървимъ напредъ, безъ да се занимаваме да знаемъ «гдѣ» и «кога» ще се създаде новата по-добра ера за човѣчеството. Да, «само това може да ни прицели — както казва Бебелъ — къмъ ония елементи, които сж помогнали поне съ единъ пгленъ връхъ на човѣшкия прогрессъ».

Гр. Руссе, Юний 1893 г. К. М. Конова.

За възгледитѣ на г. Ст. Михайловски върху жената.

(Критическа студия)

Продължение.

VII.

Незнаемъ, да ли нашата расправа е била достатъчна да покаже на тия отъ нашитѣ читатели, на които не сж биле познати така добри стихотетѣ на г. Михайловски, тия противорѣчия, които се срѣщатъ тамъ. Ний ще гледаме да ги посочимъ именно сега.

И поезията, и прозата описватъ дѣйствителния животъ. Всѣки знае това. Г. Михайловски пише на български — най-първо за българитѣ, изъ българ. животъ, че послѣ за европейцитѣ. Какво виждаме въ «Кадрила на смъртта», съдържанието на който изложихме най-първо?

За никакъ стихотворение въ «Нов. Вер. (ч. I), казва г-нъ Кръстевъ въ посочената по-горѣ критика, не може да се каже, че има българщина, но въ «Кадрила на смъртта» ней-

ното отсъствие или, по-право, присѣтственото на чуждеземното особено злѣ поразява. Не искаме съ туй да кажемъ, че въ България нѣма мъже и жени, подобни на тия въ «кадрилтѣ», мъже и жени които да се мразятъ — гдѣ ги нѣма тѣхъ? Не искаме да кажемъ и туй че въ България съвсѣмъ нѣма балове, а само туй, че въ България още мислятъ и не чувствуватъ тѣй.»

(Пер. спис. кн. XXXV, стр. 782.) «Има възвишени мѣста, продължава уважаемия критикъ, въ този «кадрилъ», но, уви, цинизмитъ и скандалозинитѣ фрази сж едва ли не повече и по-силни. За да не ги приписваме тука, нека чететѣ има добрината да прочете внимателно стр. 35 и 36. Та цинизмитъ не сж само тукъ; има ги и другагдѣ. Нѣма нужда да ги посочваме. На не сж само у г. Михайловски; има ги доста и у други наши писатели. Като че нито единъ бълг. писателъ не е могълъ да избѣгне тия грѣшки. Вземѣте Славейкова, Каравелова, Ботева, Вазева (само че у него съвсѣмъ малко) — не говоримъ вече за повечето отъ нашитѣ съвременни публицисти, които сж станали просто нетърпими въ нашитѣ семейства — всички трѣбва да сж казали поне по една дума, за която отпослѣ да се червятъ самички. И ний доволно би се поколебали да дадемъ на дѣщеря си нѣкон стихотворения на г. Михайловски да ги чете. «Обаче най-непростимото въ кадрила на смъртта е негова *чисто парижски тонъ*. Авторътъ е забравилъ, че онуй, което въ Парижъ е позволено, у насъ може да е прѣстѣпно и беззаконно¹⁾». Ний четемъ «кадрила на смъртта» и се чудимъ наедно съ Лермонтова:

Съ кого они портрети пишутъ?

Гдѣ разговори эти слышутъ?

и си спомняме думитѣ на Бѣлински²⁾: «У истинския талантъ всѣко лице и типъ и всѣки типъ е за читателя *познатъ незнайникъ* («знакомий незнакомецъ»). «Искусството на литературното творчество прѣсѣдва не толкова върността, колкото *типичността* на изображението. А гдѣ имаме ний такива типове жени, такива мъже? Боже мой, чакъ до толкова ли сме испаднали ний? Защо е толкова прѣувеличено прѣдставенъ дѣйствителния животъ? Друга работа щѣше да бѣде, ако се кажеше подиръ заглавието и — прѣводъ отъ французки. Тенден-

¹⁾ Ср. сѣт. стр. 783.

²⁾ Сочинения т. I. «Опыты» Гоголя».

цията щѣше да бѣде сжщата, а картинитѣ — по вѣрни.

Направихме тия забѣлки въ защита на българската жена, която се прѣдставя отъ г. Михайловски толкова долна за защита на семейния животъ който, Бога ни, не е толкова ниско наднѣлъ още.

За другитѣ стихотворения отъ първата категория нѣма какво да се каже. Ний благодаримъ на поета, за гдѣто не пропуца случая да ни посочва онова, което ний често нѣти не довиждаме или прѣзираме...

VII

Като вижда окаяното положение на жената, какви чувства изобщо г. Михайловски питае къмъ нея? Читателкитѣ и читателитѣ вече знайтъ. Нийдѣ ни слѣда отъ съжаление, наврѣдъ само единъ смѣшенъ оптимизмъ. «Устни чародѣйни, боленски лица, ароматни дихання» и т. н. Прѣкрасно. Но, моляж Ви се, това го пише човѣкъ вече зрѣлъ, човѣкъ 36 38 и може би 40 годишенъ, както ни казва г. Кърджиевъ *). Вазовъ издаде своята сборка стихове «*Майска Китка*» още въ 1880 гед.; той забрави вече «онѣзи полуди». Г-нъ Михайловски като нѣкой «ергенъ дѣдо» нѣе ли нѣе любовни нѣсни на женитѣ, а описва ги въ каѣ окаянно положение.

Че и въ тая категория стихове, струва ни се, има противорѣчие. Сравнитѣ дѣтѣ подкатегории. Какво значатъ стиховетъ «*Во албума на една госпожа*» «*Suprema Verba*» по край тия, що посвещава на своята другарка? Странно противорѣчие, за което не знаемъ що да забѣлжимъ. Доста затруднения би прѣдставилъ тоя случай на Теновата критическа метода.... Или какво значатъ най-послѣ поменититѣ стихове въ сравнение съ ония, съ които залѣгва тая или оная мома? Той величае своята другарка, че го е спасила, че го е избавила отъ отчаяние, а гледа на другитѣ жени като на кукли, като на играчки и друго нищо! Ний не знаемъ френската литература, както отлично дѣ познавалъ г. Михайловски. Ний знаеме малко русски и сме чели стихотворенията на нѣкои русски поети. Да вземемъ напримѣръ Некрасова, или по хубаво Некрасова. Каква разлика помежду него и г. Михайловски! Некрасовъ съчувствува на рускитѣ жени и съчувствува имъ отъ сърдце и душа и въ епиката, и въ лириката. Какъ трогателно

описа той нещастнитѣ положения на женитѣ отъ всички почти съсловия! Съ какви мили чувства се отнасяше той къмъ тѣхъ! Благодарнитѣ жени поднесохъ на гроба му вѣнецъ съ надписъ «отъ рускитѣ жени».

Слѣдва.

Защо плачатъ малкитѣ дѣца?

Ето въпросъ, който смѣло може да се нарече, „жизненъ“ за лицата отъ двата пола и отъ всички почти възрасти и който еженощно (когато той става особено «нарливъ») се обсежда отъ безбройно тѣло бащи и майки, въ всички страни на свѣта. Разбира се, че той може да се зададе не само на стопанитѣ на плачущото дѣте, но и на всеко друго лице, тѣпанчевата цина, на което въсприема подобни звукове, които не всекога се отличаватъ съ приятностъ и не всекога ектятъ въ удобно врѣме. Съ крайно разнообразие се отличаватъ мнѣнията по този въпросъ. Като имаме прѣдъ видъ общия интересъ на прѣдмета, позволяваме си да приведемъ нѣколко хипотези, заети отъ колекцията, събрана отъ единъ сътрудникъ на «*Time-Bits*» — «Мъничкитѣ дѣца плачатъ — говори единъ експертъ — само за това, защото сж дѣца. Тѣ само по тоя начинъ могатъ да искажатъ осѣщанията си». Въ сжщата смисълъ се исказва приблизително и други единъ вѣщъ човѣкъ: «плачатъ на малкото дѣте е неговата рѣчь; това е неговий протестъ противъ болката, противъ лошото съ него обращение, противъ небрежното отнасяние». «Дѣтето — прѣдполага трети — плачи повече или защото е гладно, или защото е жедно. По нѣкога майкитѣ прѣкарватъ цѣли часове въ напразни опитвания за успокоеннето на плачущото дѣте съ помощта на люлѣяние, присмиванне и др., когато една чорбяна лъжица студена вода би могла да направи дѣтето напълно честито.» «Много дѣца — ни увѣрява четвърти, (види се, не твърдѣ търпеливъ баща на многочисленно семейство) — много дѣца си держтъ гърлото безъ всека разумна причина, само отъ една чиста злоба (*pure misanthropy*). Азъ често съмъ виждалъ, какъ дѣтето изведнѣжъ, ни въ туй, ни въ онуй врѣме, захвърля играчкитѣ си и дига ревъ, като се отказва и отъ яденіе, и отъ пиеніе, — или когато заспалото дѣте се събужда, почне да се дере и слѣдъ това пакъ спокойно заспива, като че не е било нищо. Дѣцата много рано проявяватъ

*) Записки по мисълта и живота год. I кн. 9—10.

свонѣ индивидуални особености и почватъ да искаватъ лошото си душевно настроеніе чрезъ плачъ или вѣтъ, сжщо тѣй, както и възрастнитѣ го искаватъ съ рѣмжение, хоканне, кавга, блѣсканне на вратата и др. т. Ако дѣтето се остави да има своя воля, то скоро прѣстава да прѣнася и най-малкото къмъ него безгрижие, привиква да иска отъ околнитѣ най-бързо изпълненіе на желаніята си и, ако го принудятъ да почака малко, то почва да дига шумъ и да реве. Дѣтето достига до съзнание на своята важность прѣди още да е проживѣло 10 мѣсеца на този свѣтъ. Други дѣца могатъ да квичатъ цѣли часове, при което очитѣ имъ си оставатъ тѣй сухи, както и юмручетата имъ. Твърдѣ възможно е да се отдаде пакъ въ единъ навикъ на простото желаніе да расширятъ бѣлитѣ си дробове по-основно». — «Тосъ часъ слѣдъ появяваніето му на този свѣтъ, дѣтето -- говори петъ експертъ, който несъмнено е отъ лѣкарското братство — дѣтето начева да врѣчи. Изъ между публиката, непринадлежаща къмъ лѣкарското съсловіе, често си мислятъ, че този крѣсъкъ е слѣдствие на страдателни болки. Такова едно мнѣніе е съвсѣмъ погрѣшно, понеже вѣтътъ на новороденото се отдава на инстинктивното му стремление къмъ расширение на педишницитѣ по-прѣди бѣли дробове — къмъ урежданіето на естественния процессъ на дишаніето. Доносенитѣ, добрѣ сформировани и развити здрави дѣца, слѣдъ ражданието си подигатъ страшенъ крѣсъкъ, когато слабитѣ дѣца се отличаватъ съ тихо и заспало извикване. Въ първитѣ мѣсеци вѣтътъ не се придружава съ сълзи. Сълзний апаратъ се развива на пълно не по-рано отъ втората година. Съ развитіето на сълзнитѣ жлѣзи се начева изобилно проливане на сълзи при плачѣтъ, който може да се възбуди и отъ най-ничтожни причини. Малкото дѣте подига плачъ при вида на непознатъ човѣкъ или животно или даже при вида на новъ за него неодушевенъ прѣдметъ. Всѣки прѣдметъ съ черъ цвѣтъ възбужда въ душата на дѣтето по-голямо възненіе, отъ колкото прѣдмети съ бѣлъ цвѣтъ. (Това положеніе е вѣрно само за дѣцата отъ бѣло-кожата раса. Негърскитѣ дѣца, както не единъ нѣтъ сж посочвали на това пѣтешественицитѣ и докторитѣ — подигатъ ревъ при видѣтъ на бѣлъ човѣкъ, както бѣлокожитѣ дѣца почватъ да плачатъ при вида на негъръ или куминочистачъ. Заб. на референта.) Малкото дѣте, което заплаква,

кога го облѣкнѣтъ съ черна дрѣха, тосъ часъ се смирява, щомъ ѣ замѣнятъ съ друга нѣкои свѣтла, които да има червена или синкава врѣчица на шията. Изобщо всичко черно се прѣдставлява на малкото дѣте нѣщо отвратително и произвежда върху него повече задущающе и притѣснѣюще дѣйствіе, отъ колкото на възрастния човѣкъ. Тонлитѣ и мрачни стаи съ сжщо такива мебели извикватъ въ дѣтето досадително или печално душевно настроеніе съ щеніе да плаче. Трѣбва да се помни, че изобщо всичко, което угнетява душата на дѣтето, се явява като причина за проливане на сълзи.»

«Дѣцата не плачатъ отъ слободия или за да причинятъ безпокойствие на околнитѣ — говори шести експертъ (вѣроятно нѣкои «учено-бавачка»). Като оставимъ на страна нѣкои исключителни случаи, (при които работата се касае за разглѣзени дѣца), може изобщо да се каже, че дѣтето никогда не плаче безъ причина. Една отъ най-обикновеннитѣ причини на дѣтския плачъ е топчестата игла, която е останѣла незаблѣзана въ дрѣшкитѣ и което причинява на безсловесното сжщество болка. Откриването на тѣзи причина може да избави родителитѣ отъ исплащането на една твърдѣ крупна сума на доктора-специалистъ по дѣтскитѣ болести. Друга честа причина на продължителния плачъ у съвсѣмъ здравитѣ дѣца е неудобното положеніе на тѣлото, което имъ причинява всѣкакви неприятни осѣщанія. Естествено невѣжеството у дѣцата е голѣмо. Дѣтето може да лѣжи въ люлката си въ най-стѣснително, свито и искривено положеніе, което го кара да крѣщи цѣли вѣкове и, при все това, остава си въ него, защото то не знае, че стига само да се пообърне, за да се прѣмахне това, което го мъчи или нѣкъ неможе да го направи. Измежду учениѣ бавачки постоянно се практикува правилото, споредъ което въ случай на плачъ, трѣбва само да се обърне дѣтето на друга страна, да се поправи постелката и да се погладѣ тукъ-тамъ съ рѣка. Въ поразително повечето случаи дѣтето слѣдъ това се занася въ миренъ и спокоенъ сънъ.» «Дѣцата никогда не плачатъ бесцѣлно — намира седми вѣщъ човѣкъ (вѣроятно лѣкаръ). — Дѣтето плаче, кога е гладно или жедно, кога му се спи, кога му е много горещо или много студено, кога се сърди за нѣщо, кога го боде нѣщо, кога страда отъ растройство на пищевареніето, отъ расширение на стомаха и отъ вѣтъръ въ чѣрвата

кога го боли глава, кога е студено на краката му — плаче то тогасъ високо и продължително. При болеститѣ въ главния мозъкъ, придружени съ мъчителни, нетърпими болки, плачътъ бива пронизително остъръ и прѣкъснатъ, като по нѣкога достига до извикване и ревъ.

При нѣквиеето на збѣитѣ се забѣлѣжава жаловитъ, непрѣкъснатъ и неослабналъ плачъ или единъ видъ пискане, придружено съ общо безпокойство и гнѣвливость. Плачътъ, причиненъ отъ гладъ, прѣдставлява нетърпеливо, настойчиво, буйно крѣскане. Плачътъ за сънъ се характеризира съ жаловити и проточени звукове или хленчене, но обикновено не се придружава съ проливане на сълзи.

Въ случай на огорчения, неудоволствие или гнѣвъ, причинени отъ излѣгани надѣжди, неиспълнение на желанята или исканията и т. н., се забѣлѣжава шуменъ, високъ, крѣсливъ, упоритъ плачъ, въ който вѣкътъ прѣобладава надъ сълзитѣ.

Якото и здраво дѣте съ силни дробове може да поддържа този видъ плачъ цѣли часове, при което, въ тия случаи, дѣто то е послѣдило отъ родителитѣ или дѣдитѣ си чѣрти отъ деспотически и своеволенъ характеръ, то може въ сжщото врѣме да се хвърля на дѣскитѣ, да се джаска, да се мѣта и т. н. и да поддържа ревътъ си съ тия аккомпанименти до тогасъ, до когато се умори или до като добие това, което иска. Въ въ всѣки случай малкитѣ дѣца плачѣтъ или кога не сж здрави, или кога се осѣщатъ тѣй или нѣкъкъ нещастни.»

Въ сжщото направление рѣшава въпросътъ и осмий експертъ (сжщо лѣкаръ), който забѣлѣзалъ «плачъ съ пискане у дѣца, които осѣщатъ болестъ въ цѣлия организмъ — общостройство на тѣлото или които осѣщатъ болка само по нѣкои мѣста на тѣлото си; остъръ плачъ при болести въ корема, придружени съ свиване на краката къмъ коремчето; характеренъ, безвученъ плачъ у тежко болнитѣ дѣца: дѣтего си отваря устата, като че ще плаче; най-жестоко страдание се изразява на лицето му, но нѣтъвъ звукъ не издава; това е само безсилно опитване за плачъ.» (Tite-Bis, 14 Ноември, стр. 93).

Съ мисълта, че плачѣтъ само болнитѣ и повреденитѣ дѣца ще се съгласи всѣки образованъ и мислящъ лѣкаръ. Въ бѣднитѣ държавни ученици на оздравеното човѣшко общество

плачътъ на дѣцата ще бѣде още по-рѣдкѣтъ, отъ колкото той сега екти въ фамилистерпята на Quiss' (дѣго рѣдкостта му поразява всѣки почитател; срав. брошурата Bernhard Beckere — Karl Fourier).

(Изъ «Вѣстникъ Воспитанія», 1891 г.)

Прѣвела М. К. Владева.

За образованието на жената въ България.

(Писмо отъ Плевенъ).

Писмо II.

Жената и нашата интеллигенция.

Продължение.

Мѣстото, което зема нашата жена между интеллигенцията едва ли може да се опрѣдѣли, какво е. Знае се само, че нашата жена почти много малко участие взема въ общественитѣ и държавнитѣ работи, и почти никакъ въ инициативата по нѣкакви общественни благотворителни прѣдприятия. Женскитѣ дружества се броиѣтъ още съ 1, 2, 3 до 4; по-нататѣкъ точка. Самостоятелна дѣятелностъ да се работи нѣщо за женското повдигане и напредване едва ли ще се намѣри. Въ книжвното поле, въ журналистиката женскитѣ трудъ едва ли се започва. Всичко, което е писано въ нашата книжнина за жената, едва ли е дѣло на самата жена. Книги, въ нашата книжнина, които да третиратъ въпроса за жената има толкова, числото на които се брои на прѣсти. При всичко тѣзи книги, които ги имаме въ прѣводъ повече, но все пакъ тѣ сж доста полезни за всѣкой добръ човѣкъ. Макаръ и въ прѣводъ, тѣзи книги едва ли сж нѣкои отъ тѣхъ дѣло на жени. Ето като какви книги можемъ да намѣримъ въ нашата книжнина, въ които се говори за жената: 1.) «Женска свобода», 2.) «По въпроса за жената» отъ Шаликовъ, (прѣводъ). 3.) «За образованието на женитѣ» (Сказка отъ Тарасова) 4.) Леонъ Ринелъ «Свободната жена» 5.) «Нѣколко статии по сегашното положение на женитѣ» прѣводъ отъ Русски. 6.) Бебелъ «Жената и социализма». Като нѣщо внесено въ нашата книжнина отъ трудѣтъ или перото на жени, служи за сега нашето списание, едномѣсечното, списание «Почивка» редактирано отъ Г-жа Анна Сакжова; второ: нѣкой книги, като Бракъ и безбрачие, прѣведено отъ Г-жа Т. Папцова, и доста полезнитѣ написани отъ Г-жа Неда Х. Бъчварова книги «За здравнето на жената и понятие за менструацията, родилния периодъ» и «Наставления за прѣдпазване отъ противогвилостното бабуване и родилния периодъ слѣдъ бабуването». Достойно за отбѣлѣзване е и научно-медицинскитѣ трудове, писани отъ Г-жа Д-ръ Головина и печатани въ нѣкои Българ. вѣстници и списания, които трудове сж иж направили тѣй извѣстна и дали такъва репутация.

Отъ врѣме на врѣме се е загатвало нѣщо по вѣстницитѣ и списанията нѣщо за жената и семейния животъ, но те тѣй е распорѣсано, щото е труд-

но да го съберемъ въ едно цѣло, въ което да видимъ и лошото, и доброто, като напр. статията «Не уснѣха и отпадъка на брачный животъ» (Дѣятели бр. I стр. 13.) «Жената отъ идеална гледна точка» (Свобода бр. 1018 и други) «За жената» (Искра № 6, 7, 8, 10. 93 г.) и нѣкои други статии, писани въ в. «Пловдивъ» и «Б. Зоръ» въ това направление. Всичко това макаръ и малко, но, като за насъ женитѣ, то е много, казвамъ, за туй, като не виждамъ участието въ това, що се пише, на жената. Въ интеллигенцията все имъ добри разбрани хора, които не могатъ да останатъ хладнокрѣвни къмъ сегашната умствена нравствена и материална сиромашия и подчиненостъ на женското общество, но за съжаление е това, че много малко отъ тѣзи добри хора сѫ жени. Женский въпросъ тогава ще добие значение и въ обществото, и въ литературата, когато захване да се повдига само отъ жени и когато за разработката му се захване самата жена. Отъ това излиза че нашата жена малко участие зима и много малкъ интересъ има по въпроса за себе си. И наистина, въпросътъ за жената не е домашенъ въпросъ, а общественъ. И до гдѣ кръговоротъ на жената е домътъ, до тогава въпросътъ за ней се тъй куцо се разисква и ще се пише и разисква по него не въ името на нѣкаква необходимостъ, а просто за книжовенъ салтанатъ и вѣстникарско разнообразие.

(Слѣдва).

Явна благодарность.

Почитаема Госпожа Ноева,

Моля, бждѣте тъй добра да вмѣстите въ Вашето списание «Женский Свѣтъ» нашата благодарность къмъ Нейно Царско Височество.

А. Д-ръ Желязкова.

ПОДЛИСТНИКЪ 1)

Единъ букетъ съ трюндафили.

Слѣдующата историчка е казана отъ госпожица Фалконъ, една отъ прочутитѣ пѣвици на Парижската Опера, въ срѣдния десетѣкъ на настоящето столѣтие, и която «естетично» частта на Алисъ въ Мейрбировата «Robert le Diable»:

* * *

Около четири часа слѣдъ обѣдъ въ единъ хубавъ день прѣзъ Септемврий, въ годината 1837, тренътъ пристигваше въ малкия градецъ Шомонъ. Двѣ дами, навѣрно майка и дъщеря, съ голѣмо внимание го очаквахъ, за да продължатъ пътуването си за Парижъ същата вечеръ. Но тѣ не успѣхъ да се сдобиятъ съ мѣста прѣдварително, и за това имаше само едно вакантно мѣсто въ трена. Понеже двѣтѣ дами не искахъ да бждѣтъ раздѣлени, тѣ рѣшихъ да прѣнощуватъ въ най-добрия хотелъ, ако имаше градътъ да се похвали.

— Вий ще може да трѣгнете съ трена,

Женското Благотворително Дружество «Майка» има честь да искаже своята дълбока благодарность къмъ своята благодѣтелка, Нейно Царско Височество I Българска Княгиня

Мария-Луиза

за подаренитѣ 300 златни лева на дружеството за въ полза на бѣдинитѣ му въспитаници.

Отъ Настоятелството.

Варна, 11-й Юлскарий 1893 г.

Извѣстие.

Всички, до които се испратихъ Покани за записване абонати по Алманаха на «Женский Свѣтъ», умоляватъ се да ги възврънатъ, колкото е възможно по-скоро, съ колкото абонати сж записали и съ колкото пари — по 2 лева само за екземпляра — сж събрали; сжщо и ония, които не сж получили таква покани, а желаятъ да получатъ Алманаха, нека съобщятъ това въ най-непродължително врѣме съ отворено писмо на Дирекцията ни за да земѣтъ участие въ Лотарията.

Корреспонденция.

Г-а Ат. Ст. Гор.-Орѣвица. Броевъ Ви се испратихъ. Г-и и Г-а. Капит. Енева, Сливенъ. Д. Соляровъ Руссе. В. Кондакова, М. Царева, Н. Димитровъ Пловдивъ. Т. Х. Мелечко г. Балбуларъ. Подполковникъ Рыкова София. Ив. Кираджиевъ Стратъ Димитровъ, Ав. Ариаднова, Тѣкова, С. Маматарковъ Хр. Боговъ Бургасъ. Гр. Минчева с. Ташинъ. Получихме стойността на едногодишното течение на списанието заедно съ приурката.

който пристига въ Шомонъ въ десетъ часа утрѣ заранъ, каза писарѣтъ. Азъ мога да ви задържа двѣ мѣста въ кунето.

Слѣдователно, мѣстата бѣхъ взети и записани имената на Г-жа и Г-ца Дюплессенъ.

— Сега, каза по-възрастната дама, като се свърши това, ний трѣбва да се потрудимъ да намѣримъ единъ хотелъ. Какво ще сторимъ, ако би да не намѣримъ?

— О, не трѣбва страхъ за това, каза добриятъ писаръ; но ако не желаете да прѣнощувате въ хотелъ, азъ мога да ви дамъ адреса на една близка къща, въ която ще намѣрите всички удобства и хазайката ще ви извади прѣвѣсходна вечеря.

— Именно това! извика младата госпожица. Нека отидемъ тамъ, мамо; по-приятно ще бѣде да прѣнощуваме въ една тиха къща, отъ колкото въ единъ провинциаленъ хотелъ.

Г-жа Дюплессенъ се съгласи на предложението и, като посѣдвашъ портъбора, който посѣше багажа имъ, скоро се намѣрихъ успозоеи въ двѣ приятни, добри мобилирани стан.

Г-а Лада Костендинова, *Синцовъ*, Р. Атанасова, *Търново*. Подмозогъ *Варна*, получихме стойността на едногодишно течение на списанието.

Г-а Ст. Лимоновъ, *Плодизъ*. Енчо Стояновъ *Бургасъ*, проведенитъ пари получихме: благодаримъ. Г-ца Х. Н. *Пливенъ*, статията ви получена, ще се помѣсти въ списанието. Г-а Цв. Б. *Плевенъ*. Статията ви получена, ще се помѣсти въ списанието, понеже е дълга. Г-нъ Капит. Нв. *Шуменъ*, броеветъ ви се испратихъ чрезъ пощата; ще направимъ справка въ пощата и ако не се окажатъ, ще ви пратимъ отъ ново други. Г-нъ А. К. *Провидия*. Броеветъ съгласно писмото ви се испратихъ до Г-ца Т. Х. М. въ *Блбунаръ*. Г-а В. Кадкова, *Турна*. Съгласно извѣстието въ 8 бр. вѣстникъ който се абонира на списанието по което и да е време. Счита се за абонатъ вѣжкога отъ началото на годината. Г-нъ П. Т. Камб. *Руссе*. Съберете абонамента отъ абонатитъ безъ пощенски разноски. Г-а Нв. С. Рска, *София*. Ще се съобразимъ съ писмото Ви.

Съ спомоществателитъ на Алманаха.

Г-а Г. Маркова, М. Цанска, Г-нъ Нв. Филчевъ *Синцовъ*. Г-а Мария Зидарова с. *Ажмене*. Г-е Е. Н. Чалжкова *София*. Ен. Стояновъ *Бургасъ*. Писмата ви съ записанитъ абонати по Алманаха и паритъ получихме, благодаримъ за готовността Ви.

Г-нъ Н. Митковъ *Шанка*, съобразихме се, пратѣте паритъ: получихме поканата. Г-нъ Н. Лазаровъ с. *Разлиларъ*. Г-нъ Г. Петровъ *Тетевенъ*. Получихме, поканъ та, съгласни сме. Г-ъ В. П. Д., Г-а П. Н. С., Г-нъ Т. Б., Г-а А. М. В. *София*. Г-нъ Н. К. С. с. *Чиръ*. Г-жа Б. *Ай-ен Гроенсе*. Г-ну М. В. с. *Сухиндолъ*, Г-нъ Майоръ К. *Чирпанъ*, Читалище «Наука» *Ювель*, Г-нъ М. Ж. *Сливенъ*, Г-а А. Д. Н. *Харманли*, Г-нъ ... к. *Амъ*, Д. Б. Д. с. *Горско Сливово*, Ел. Уз. *Пловдивъ*, М. С. с. *Бенюва*, Г-а ... *Лозана*. Получихме поканитъ Ви съ записанитъ абонати за алманаха, благодаримъ.

Г-а А. Б. Калчева *Пловдивъ*. Получихме стойността на два алманаха. Г-нъ Д. Сокаровъ *Руссе*, Капит. Енсва, *Сливенъ*, Д-ръ Гължова *Варна*, Н. Г. Вуловъ *Златица*, Евда Найденовъ *София*, Ст. Циева *Пловдивъ* Г-нъ Капит. Ивановъ *Шуменъ*, получихме стойността на Алманаха, благодаримъ. Г-нъ Нв. К. С. с. *Чайръ*, Пратѣте паритъ безъ пощенски разноски.

— Въ статията ли ще вечеряте, госпожи? попита г-жа Жакé, засмѣната хазийка, които прие страннитъ дами, като че ли бѣхъ дълго очаквани гости, отъ козкото просто патующи птички.

— Прѣдпочитаме въ статията си, ако това не ви причини голѣмъ трудъ, каза г-жа Дюплессенъ. Каквото намѣримъ, такова ще вечеряме; ний не сме каприциозни.

— Азъ мислѣмъ, една прѣстърба, една печена яребица и една сладка омизета, ще бѣде по вашия вкусъ, прѣдложи хазийката.

— Вечери за Бога! извика весело младото момиче. Самото споменување на такива добри истия ми напомня колко съмъ гладна.

Госпожа Жакé отиде въ кухнята за да приготви вечерята, първий курсъ на която се сложи слѣдъ полвинъ часъ. Когато по-серioзното ястие се свърши и десерта се тури на трапезата, звукътъ на едно пиано се чу въ съседната стая.

— Вий имате музикантъ въ къщи, каза г-ца Дюплессенъ на хазийката.

— Да, синъ ми, отговори г-жа Жакé, съ явна гордостъ.

Момичето слушаше музиката нѣколко минути.

ОБЯЗЛЕНИЯ.

Книжевно извѣстие.

Който иска да си достави много полезнитъ за женския полъ книги:

I. Запазване здравieto на женитъ, понятие за менструацията, родилния периодъ и прочее.

II. Наставления за придназване отъ противоишлостното бабуване и родилния периодъ слѣдъ бабуването, нека се отнесе до прѣвѣдачката и издателката имъ Н. Хр. Бъчеварова, въ София.

Първата книга струва съ испращанieto 1.60 стот., а втората 65 ст.

Поръчки, не придружени съ стойността на книгитъ, не се изпълняватъ, нито на писмата се отговаря.

Обявление.

Открива се подписка за IV-а годишнина на иллюстрираното списание «Свѣтлина». Абонаментътъ струва 15 лева въ прѣдплата и бива само годишно. За ученицитъ се прави 3 лева отстъпка.

Който запише 10 абонамента прѣдплатени, ще получи едно течение даромъ или 10% отъ събраната стойность.

На края на годината всичкитъ абонати ще получатъ даромъ нарочно приготвена за тѣзи цѣль бесплатно премия.

— Синъ ви има голѣмъ талантъ, каза ти най послѣ. Той свири прѣвѣснодно единъ пассажъ отъ Моцарта.

Г-жа Жакé се възхити.

— Синъ ми винаги е ималъ вкусъ по музика, захвана г-жа Жакé. Той е 18-годишенъ, но се е трудилъ още отъ десетъ годишенъ. Той свири цигулка и флейта тѣй добръ, както и пиано. Ний похарчихме доста за неговото учение, но не сме имали възможность да го проводимъ въ Парижъ. Неговото голѣмо мечтание е да отиде въ Парижъ. Той се е училъ самъ повече отъ козкото учителитъ му съ го учили, и сега той си е самъ учителъ. Прѣди четири години една идея му хрумна въ ума, да състави едно музикално дружество отъ двадесетъ млади момци въ града, и да почнатъ една оркестра, на която той е управителтъ. Първия ми господаръ, г-нъ графъ де В..., даде нужната сума за купуването на инструментитъ. Благодарение на моя синъ, госпожице, сега нашия малъкъ градецъ прѣтѣжава една оркестра, която се слави за прѣвѣснодна отъ всички, които разбиратъ отъ музика.

(Слѣдва).